

Tekst: *Eelco Schilder*

# De waarheid over Siri Karlsson



© Stichting Janviool, niets van deze website mag worden overgenomen  
of gekopieerd zonder nadrukkelijke toestemming van de redactie.

Onlangs verscheen de debuutcd van Siri Karlsson. Siri Karlsson? Wie is dat? Is het eigenlijk wel iemand of is hier sprake van een gespleten persoonlijkheid? Voor mij zat er maar één ding op, contact zoeken met Zweden en achterhalen wie er achter deze wonderschone muziek zit.

Als voor de eerste keer mijn oog valt op de hoes van de debuutcd van Siri Karlsson, denk ik een paar seconden van doen te hebben met een nieuwe rijzende ster aan de Zweedse folkhemel. Al snel wordt me duidelijk dat hier iets heel anders aan de hand is; Siri Karlsson speelt helemaal niet op deze cd. Het is een naam die de saxofoniste Maria Arnqvist en nyckelharpaspeelster Cecilia Österholm zichzelf hebben toegeëigend. Toch wekt de summiere informatie op de cd-hoes de indruk dat er ooit een echte Siri Karlsson heeft bestaan en dat deze dame een bron van inspiratie is geweest voor deze twee muzikanten. Ik zet mijn speurderspet op en besluit niet eerder te stoppen met ondervragen voor ik het naadje van de kous weet.

Eerst de feiten: Arnqvist en Österholm groeiden beiden op in een muzikale omgeving. Speelde de ene vader jazz op de kornet en traditionele muziek op de nyckelharpa en koehoorn, de andere vader pakte de klarinet en draaide net zolang Acker Bilk platen tot hij ook een aardig moppie kon spelen. Österholm werd van jazz- naar folkfestival gesleept en leerde zo beiden stijlen te waarderen. Waar normale meisjes schreeuwen om een pop met mooie jurkjes, schreeuwde en zeurde Arnqvist vanaf haar vierde om een viool. Gelukkig had ze verantwoordelijke ouders die haar niet altijd haar zin wilden geven en zo kwam ze op pianoles terecht. Via klarinet en kerkorgel kwam ze uiteindelijk bij haar huidige liefde; de saxofoon. Ik heb het nu over de tijd dat de twee zich nog niet bewust waren van elkaars bestaan. Österholm speelde vrolijke folk en improviseerde in verschillende groepen met evenzoveel verschillende stijlen. Arnqvist was in eerste instantie uit op een carrière binnen de klassieke muziek. Lang bleef ze het gevoel houden dat dit toch niet haar soort muziek was. Pas toen ze de jazz helemaal ontdekte en een saxofoon kocht, voelde ze dat ze het juiste had gevonden. Toen ze net over de twintig was besloot ze muziekles te gaan geven in Burkina Faso en daar, in West Afrika, speelde ze met lokale bandjes en leerde ze de sax pas echt goed te hanteren. Jazz, reggae en Afrikaanse populaire muziek, ze slurpte alles in zich op. Eenmaal veilig terug in Zweden bleef ze muzikanten om zich heen verzamelen om te improviseren en te zoeken naar nieuwe geluiden. Het spelen van Zweedse traditionele muziek kwam pas toen ze Siri Karlsson ontdekte.

De twee muzikanten kwamen elkaar voor het eerst tegen tijdens hun studie in Uppsala. Ze ontdekten dat ze op dezelfde manier over muziek dachten en dat hun instrumenten op een merkwaardige manier goed bij elkaar pasten. Overigens hadden ze dat al kunnen weten als ze de Zweedse muziekgeschiedenis wat beter hadden gevolgd. Dertig jaar geleden namelijk ontdekte Anders Rösen en Roland Keijser dat de combinatie van viool en saxofoon bijzonder effectief was en bewezen dit op hun lp *Forsens låt*. Het enige verschil met Siri Karlsson is dat het nu niet om een gewone viool, maar om de Nyckelharpa, ook wel sleutelviool genoemd, draait. Het echte samenspielen begon in

2002 toen Österholm voor concerten naar Brazilië moest. Ze vroeg Arnqvist of ze zin had om mee te gaan en voor ze het wisten hadden ze een repertoire en bleken ze nog succes te hebben ook. De twee vinden elkaar vooral in de vrije manier waarop ze naar muziek kijken. Een stuk is nooit af, telkens weer improviseren ze er nieuwe dingen bij of geven er een andere draai aan. Ze zijn constant op zoek naar het raken van de juiste snaar en het samenbrengen van hun gezamenlijke ideeën en achtergrond.

Ze besluiten om zichzelf Siri Karlsson te noemen en onder die naam de cd uit te brengen. Voorzichtig probeer ik bij Arnqvist wat informatie over deze geheimzinnige vrouw los te peuteren. In eerste instantie geeft ze een standaard antwoord: "Siri Karlsson is een grote bron van inspiratie voor ons. Een aantal jaren geleden hoorde we voor het eerst over haar bestaan. Ze zou een onbekend instrument bespelen; de psalmodikon. Een klankkast met een snaar, meer is dat instrument niet en het wordt vooral gebruikt als begeleiding bij het zingen. Siri, zoals ik heb vernomen, was de voorzitter van een groep vrouwen die om de zoveel tijd samen kwamen om te naaien. Althans dat is wat ze zeiden, maar in plaats daarvan speelden ze op de psalmodikon, dronken en verzonnen vnzige liedjes over hun echtgenoten."

Arnqvist zwijgt, dit is de officiële lezing en daar moet ik het mee doen. Toch wil ik weten wat ze dan zo aanspreekt in deze vrouw. Arnqvist: "We vinden het gewoon een geweldig verhaal en onze fantasie sloeg op hol. We zien het helemaal voor ons en willen die sfeer van zo een bijeenkomst een beetje levendig houden. Het is zo lekker om een rebels karakter verder te ontwikkelen, we vonden allebei dat zij onze naamgeefster moest zijn." "Dus eigenlijk...?", zeg ik voorzichtig. Arnqvist: "Dus eigenlijk is het leven van deze vrouw misschien wel voor een deel ontsproten aan onze rijke fantasie. Zolang we niet alle feiten boven tafel hebben, is dat het enige wat we hebben. Het zal zich blijven ontwikkelen, het beeld zal steeds helderder worden."

Een tipje van de sluier is opgelicht. Siri Karlsson zou hebben bestaan, maar bij gebrek aan kennis over haar leven vullen de dames zelf de rest maar in. Eigenlijk precies hetzelfde wat ze met de muziek ook doen. Ze nemen een (traditionele) melodie als uitgangspunt en bouwen er hun eigen compositie omheen. Een kern van waarheid, maar toch geheel gevormd naar eigen inzicht en gevoel.

🎵 *Mellan tråde* (Tombola records CDTR01 2008)

Meer informatie over de cd en over de vele andere activiteiten van dit duo?

➔ [www.sirikarlsson.com](http://www.sirikarlsson.com)

